

УДК 81'1 + 81'44

Катерина ГАЙДАРЖИЙ

АНАЛІТИЧНЕ ДІЄСЛІВНЕ СЛОВОТВОРЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПОПОВНЕННЯ СКЛАДУ НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ

У роботі обгрунтовано перелік диференційних ознак, які уможливають відмежування аналітичних дериватів від структурно подібних одиниць, а також з'ясовано особливості функціонування аналітичного відприкметникового дієслівного словотворення як засобу поповнення складу номінативних одиниць в російській та українській мовах.

Ключові слова: аналітизм, аналітичний дериват, словотвірний тип.

У той час, як зіставленню процесів синтетичного словотворення в типологічно різних мовах присвячено низку ґрунтовних праць [2; 5; 9; 10; 11], ступінь вивчення аналітичного словотворення як засобу поповнення складу дієслівних номінативних одиниць у сучасній лінгвістиці залишається низьким. Так, у результаті неусталеності практики використання поняття *аналітизм* відносно одиниць морфемно-дериваційного рівня в сучасній лінгвістиці спостерігається непослідовність ідентифікації аналітичних дериватів. Зокрема, до аналітичних дієслів відносять сполучення дієслів з прикметниками, наприклад, нім. *wütend machen* [8], дієслів зі зворотнім займенниками, наприклад, англ. *to pride oneself* [7, с. 169]; дієслів з дієприкметниками, наприклад, англ. *to get tired* [6], сполучення дієслів з іменниками, наприклад, англ. *to have a look*, нім. *Angst haben*, рос. *выстлать паркетом*, укр. *працювати дантистом* [3; 4; 8]. Така непослідовність ідентифікації аналітичних дериватів має бути усунена з огляду на тяжіння сучасних лінгвістичних досліджень до системного опису мови, зокрема крізь призму лінгвістичної типології.

Мета нашого дослідження полягає в з'ясуванні місця аналітичного (відприкметникового) словотворення як засобу поповнення складу номінативних одиниць у системах мов, де домінантним типом у мові є синтетизм. Реалізація цієї мети зумовлює увагу до розв'язання таких завдань: 1) встановити критерії відмежування аналітичних дієслівних дериватів від структурно подібних одиниць; 2) визначити роль аналітичного словотворення як засобу поповнення складу номінативних відприкметникових дієслівних одиниць у системах російської та української мов.

Нагальність встановлення критеріїв для виокремлення аналітичних дериватів у системі мови зумовлена потребою розмежування групи мовних одиниць, що об'єднані інтеграційною ознакою «наявність нарізнооформленої формальної структури». Така група мовних одиниць

є гетерогенною сукупністю і складається з аналітичних дериватів, аналітичних форм, аналітичних синтаксем і фразеологем. Розмежування зазначених вище мовних одиниць може здійснюватися на основі виокремлення диференційних ознак таких мовних одиниць.

Попередній критичний аналіз наукових джерел, що присвячений спробам упорядкування сукупності нарізнооформлених одиниць різних мовних рівнів (див. [12, с. 89–90]), вказує на наявність ряду спроб їх розмежування. Однак зазначені спроби швидше засвідчують актуальність розробки методики розрізнення нарізнооформлених одиниць різної рівневої належності, аніж пропонують алгоритм для послідовного відмежування аналітичних дериватів від структурно подібних одиниць. Таким чином, відсутність єдиних засад відмежування аналітичних дериватів від структурно подібних одиниць, а власне, аналітичних форм, аналітичних синтаксем і фразеологем, зумовлює увагу до створення науково несуперечливої методики розрізнення нарізнооформлених мовних одиниць різної рівневої належності.

Створення зазначеної методики передбачає здійснення аналізу істотних ознак таких понять, як *аналітизм*, *дериват*, *словотворчий формант*, *морфологічна форма слова*, *синтаксема*, *фразеологема*. Відповідно до змісту понять, що зазначені вище, можна виокремити диференційні ознаки аналітичних дериватів. Такими ознаками є мотиваційні відношення між структурними компонентами цієї мовної одиниці (а саме, твірною базою і словотворчим формантом), здатність бути носієм синтагматичних відношень у системі мови, а також регулярність кореляції семантики компонентів мовної одиниці. Розглянемо детальніше зазначені вище диференційні ознаки з метою продемонструвати практичну доцільність оперування ними для виокремлення аналітичних дериватів з гетерогенної сукупності нарізнооформлених одиниць.

Так, залучення диференційної ознаки «мотиваційні відношення між структурними компонентами мовної одиниці» дозволяє відмежовувати аналітичні деривати від аналітичних форм, аналітичних синтаксем і фразеологем. Дійсно, мовні одиниці на кшталт рос. *проводить експеримент*, *становиться печальным*, укр. *здійснювати запит*, *робити щасливим* послідовно демонструють мотиваційні зв'язки з твірною одиницею, а саме рос. *експеримент* → *проводить експеримент*, *печальний* → *становиться печальным*, укр. *запит* → *здійснювати запит*, *щасливий* → *робити щасливим*. Водночас одиниці на зразок рос. *буду летать*, укр. *буду здійснювати* (аналітичні форми),

рос. *начинать сомневаться*, укр. *спробувати з'ясувати* (аналітичні синтаксеми), рос. *смотреть свысока*, укр. *перемивати кісточки* (фразеологеми) таких мотиваційних відношень не демонструють.

За такою диференційною ознакою, як здатність бути носієм синтагматичних відношень у системі мови, аналітичні деривати послідовно протиставляються аналітичним формам. У той час, як аналітична форма є компонентом морфологічної парадигми і є засобом вираження типової для мови грамеми (парадигматичні відношення), наприклад, рос. *я читал – я читаю – я буду читать*, аналітичний дериват є компонентом словотвірної пари (синтагматичні відношення), наприклад, укр. *жадібний* → *ставати жадібним*.

Регулярна кореляція семантики компонентів мовної одиниці виступає критерієм для відмежування аналітичних дериватів від інших структурно подібних одиниць. Так, компонентний аналіз семантики аналітичних форм і аналітичних синтаксем вказує на те, що семантичні об'єми компонентів цих мовних одиниць актуалізуються послідовно, наприклад, рос. *буду следовать, обязан следовать*, укр. *буду стрибати, маю стрибати*. Аналіз семантичних відношень між компонентами фразеологем і аналітичних дериватів засвідчує наявність кореляційних відношень. Однак, у той час як кореляція семантики компонентів фразеологем на кшталт рос. *бить ключом*, укр. *нюхати порох* не є регулярним явищем, кореляція компонентів аналітичних дериватів має тенденцію до регулярності, наприклад, рос. *проводит акцию / чистку / политику / расчеты*, укр. *чинити опір / тиск / волю / злочин*.

Таким чином, у результаті аналізу змісту понять *аналітизм, дериват, словотворчий формант, морфологічна форма слова, синтаксема, фразеологема*, було створено методика упорядкування нарізнооформлених одиниць і продемонстровано практичну доцільність оперування такими диференційними ознаками, як (1) мотиваційні відношення між структурними компонентами мовної одиниці, (2) здатність бути носієм синтагматичних відношень у системі мови, (3) регулярна кореляція семантики компонентів мовної одиниці для виокремлення аналітичних дериватів з гетерогенної групи нарізнооформлених одиниць. Узагальнено розподіл диференційних ознак за нарізнооформленими одиницями можна подати так (див. табл. 1.).

Встановлення критеріїв відмежування аналітичних дериватів від структурно подібних одиниць дає змогу встановити репертуар аналітичних словотвірних типів, за якими моделюються такі аналітичні деривати, з подальшим визначенням ролі аналітичного (відприкмет-

никового) словотворення як засобу поповнення складу номінативних дієслівних одиниць у системах російської та української мов.

Таблиця 1

Диференційні ознаки нарізнооформлених мовних одиниць

ДО ² МО ³	Мотиваційні відношення між структурними компонентами	Здатність бути носієм синтагматичних відношень	Регулярність кореляції семантики структурних компонентів
Аналітичний дериват	+	+	+
Аналітична форма	–	–	–
Аналітична синтаксема	–	+	–
Фразеологема	–	+	–

Результати моделювання словотвірних типів, за якими утворюються синтетичні дієслівні деривати з семантикою каузативності, засвідчують наявність п'яти словотвірних типів у російській мові (залучені словотворчі форманти: рос. *-и-, -изова-, о-а-, у-а-*, наприклад рос. *кривить, нейтралізovatь, ожесточать, утяжелять, улучшать*) і дев'яти словотвірних типів в українській мові (залучені словотворчі форманти: укр. *-и-, -ува-, -ізува-, -а-, о/об-ува, під-ува-, по-ува-, з-ува-, ви-а-*, наприклад, укр. *веселити, марнувати, стабілізувати, рівняти, освітлювати, підвищувати, подовжувати, зменшувати, випрямляти*).

Синтетичні відприкметникові деривати з інхоативною семантикою творяться за трьома синтетичними типами як у російській (залучені словотворчі форманти: рос. *-е-, -а-*, наприклад, рос. *стареть, хужеть, жесточать*), так і в українській мовах (залучені словотворчі форманти: укр. *-і-, -ну-, -а-*, наприклад, укр. *яскравіти, тихнути, сумнішат*).

Позамовних чинників, які регулюють синтетичне словотворення назв каузативних і інхоативних дієслів у російській та українській мовах, не виявлено. Встановлено наявність внутрішньомовних чинників, до яких відносяться: 1) жорстка формантна сполучуваність словотворчого форманта рос. *-е-* або з непохідними твірними базами, або з твірними базами, в складі яких є афіксальні морфеми рос. *-ав-, -ат-, -еват-, -ив-, -л-, -ляв-, -н-, -ов-*; жорстка формантна сполучуваність словотворчого форманта рос. *-а-* з непохідними твірними базами; 2) нежорстка формантна сполучуваність словотворчого форманта рос. *-изова-* із

² ДО – диференційна ознака

³ МО – мовна одиниця

переважно непохідними твірними базами; 3) стилістична маркованість (належність до наукового стилю) дериватів зі словотворчими формантами рос. *-изова-*, укр. *-ізува-*.

Спостереження за дією зазначених чинників у системах російської та української мови засвідчило наявність компенсаторних ресурсів, залучення яких дозволяє заповнити лакуни синтетичного словотворення номінативних одиниць із семантикою каузативності / інхоативності. До таких ресурсів належать сполучення дієслів рос. *делать, ставать, делаться* і укр. *робити, ставати, робитися* з прикметниками.

Сполучення дієслів рос. *делать, ставать, делаться* і укр. *робити, ставати, робитися* з прикметниками мають бути перевірені на факт їх відповідності поняттю *аналітичний дериват*. Така перевірка можлива через залучення попередньо виявлених диференційних ознак аналітичних дериватів (див. табл. 1.): мотиваційні відношення між структурними компонентами мовної одиниці, здатність бути носієм синтагматичних відношень у системі мови, а також регулярна кореляція семантики компонентів мовної одиниці.

Так, сполучення дієслів рос. *делать веселым, ставать приветливым, делаться позитивным* і укр. *робити мудрим, ставати наполегливим, робитися вишуканим* демонструють наявність мотиваційних зв'язків відносно мовних одиниць – прикметників рос. *веселый, приветливый, позитивный* і укр. *мудрий, наполегливий, вишуканий*. Такі сполучення є компонентами словотвірних пар на кшталт рос. *веселый* → рос. *делать веселым* і укр. *мудрий* → *робити мудрим*, тим самим виступаючи носіями синтагматичних відношень у системах російської та української мов. Аналіз семантичних відношень між компонентами сполучень рос. *делать веселым, ставать приветливым, делаться позитивным* і укр. *робити мудрим, ставати наполегливим, робитися вишуканим* засвідчує наявність регулярних кореляційних відношень. Регулярність кореляції може бути продемонстрована на прикладі мовної одиниці укр. *робити* поза сполученнями з прикметниками, а також у сполученнях з ними. Поза сполученнями з прикметниками до складу семантичної структури мовної одиниці укр. *робити* входять семи 'створювати', 'діяти', 'функціонувати', 'працювати'. У сполученнях з прикметниками в семантичній структурі цієї мовної одиниці спостерігаються регулярні зміни, а саме актуалізація сем 'перетворювати', 'надавати ознаку', 'характеризувати'. Регулярність сполучуваності дієслівного й іменного, зокрема ад'єктивного, компонентів побічно підтверджена кількістю досліджень, що присвячені

спробам аналізу сполучень на кшталт англ. *to become naïve, cause cruelty* в мовознавчій літературі кінця ХХ – початку ХХІ століть, а прямо підтверджена узагальненням фактів англійської мови з подальшим визнанням продуктивності сполучень з компонентами англ. *have, make, take* [4, с. 66], психолінгвістичним експериментом на матеріалі української мови [1]. Таким чином, з огляду на відповідність сполучень рос. *делать веселым, ставать приветливым, делается позитивным* і укр. *робити мудрим, ставати наполегливим, робитися вишуканим* таким ознакам, як наявність мотиваційних відношень між структурними компонентами мовної одиниці, здатність бути носієм синтагматичних відношень у системі мови, а також регулярна кореляція семантики компонентів мовної одиниці, зазначені сполучення можуть бути визнані виявами дериваційного аналітизму.

Аналітичні словотвірні типи в російській мові, за якими творяться аналітичні дієслівні деривати із семантикою каузативності / інхоативності, умовно можна представити у такий спосіб⁴:

$$1) V \left[\left(\frac{\text{ÿë}^3\text{ñíà íçíàèà}}{\text{Adj}} \right) \rightarrow \frac{\text{èàóçàðèèáí}^3 \text{ ñòü}}{\text{ääëàòü} + \text{Adj}^{\text{Instr}}} \right] :$$

интересный → *делать интересным*;

$$2) V \left[\left(\frac{\text{ÿë}^3\text{ñíà íçíàèà}}{\text{Adj}} \right) \rightarrow \frac{{}^3\text{íðíàðèèáí}^3 \text{ ñòü}}{\text{ñòàííàèèòüñ} \text{ ÿ / ääëàòüçÿ} + \text{Adj}^{\text{Instr}}} \right] :$$

внимательный → *становиться внимательным*;

$$3) V \left[\left(\frac{\text{ÿë}^3\text{ñíà íçíàèà}}{\text{Adj}} \right) \rightarrow \frac{{}^3\text{íðíàðèèáí}^3 \text{ ñòü}}{\text{ñòàííàèèòüñ} \text{ ÿ / ääëàòüçÿ} + \text{Adj}^{\text{Instr, Comp}}} \right] :$$

более высокомерный → *становиться более высокомерным*.

⁴ квадратні дужки позначають межі словотвірного типу, круглі дужки позначають межі твірної бази, чисельник і знаменник репрезентують семантичну і формальну структуру словотвірного типу відповідно, *V* (від англ. *verb* – дієслово) і *Adj* (від англ. *adjective* – прикметник) – частиномовна належність похідної і твірної мовних одиниць відповідно, *Inst* (від. англ. *instrumental case* – орудний відмінок), – орудний відмінок, *Comp* (від. англ. *comparative* – вищий ступінь порівняння прикметників) – вищий ступінь порівняння прикметників.

В українській мові аналітичні відприкметникові дієслова утворюються за такими аналітичними словотвірними типами:

- 1) $V \left[\left(\frac{\text{якісна ознака}}{Adj} \right) \rightarrow \frac{\text{каузативність}}{\text{робити} + Adj^{Instr}} \right] :$
ганебний → робити ганебним;
- 2) $V \left[\left(\frac{\text{ÿë³ñìà ìçìàèà}}{Adj} \right) \rightarrow \frac{³ìðìàðèáí³ ñòì}{ñòàààðè / ðíàèðèñü + Adj^{Instr}} \right] :$
гідний → ставати гідним;
- 3) $V \left[\left(\frac{\text{ÿë³ñìà ìçìàèà}}{Adj} \right) \rightarrow \frac{³ìðìàðèáí³ ñòì}{ñòàààðè / ðíàèðèñü + Adj^{Instr, Comp}} \right] :$
леглий → ставати легиим.

Систематизація фактичного мовного матеріалу дослідження за синтетичними та аналітичними словотвірними типами уможливує встановлення відношень між синтетичним та аналітичним словотворенням у мовах, що досліджуються.

Відношення між аналітичними і синтетичними словотвірними типами творення відприкметникових дієслів у російській та українській мовах можна охарактеризувати як відношення компенсаційно-конкурентні. Такого висновку можна дійти з огляду на 1) результати кількісного аналізу розподілу прикметників за їх участю як твірних баз у синтетичних словотвірних типах (див. табл. 2.), а також 2) спостереження за функціями аналітичних відприкметникових дієслів у системах російської та української мов.

Таблиця 2

Кількісний розподіл прикметників за їх участю в синтетичному словотворенні дієслів

Мова	Семантика відприкметникових дієслів	Кількість прикметників	
		твірні бази, від яких утворюються синтетичні дієслівні деривати зазначеної семантики (%)	твірні бази, від яких не утворюються синтетичні дієслівні деривати зазначеної семантики (%)
рос.	Каузативність	54	46
	Інхотативність	60	40
укр.	Каузативність	40	60
	Інхотативність	62	38

Так, наведені кількісні результати засвідчують той факт, що аналітичне словотворення забезпечує поповнення складу номінативних одиниць, які заповнюють лакуни синтетичного словотворення відприкметникових дієслів з каузативною й інхоативною семантикою в мовах, що досліджуються. Середній показник компенсаторних можливостей аналітичного відприкметникового дієслівного словотворення становить 43 % у російській мові і 49 % в українській мові. Окрім забезпечення наявності дієслів з каузативною та інхоативною семантикою від твірних баз, які не залучені в процеси синтетичного словотворення, аналітичне відприкметникове словотворення дієслів у системах російської та української мов пов'язане з потребами стилістичного характеру, наприклад, рос. *крутой* → *крутеть* (стилістично маркована мовна одиниця) і рос. *крутой* → *становиться крутым* (стилістично нейтральна мовна одиниця), вагомистою конкретизації семантики у випадках, коли синтетичний дієслівний корелят є полісемантичною мовною одиницею, наприклад, укр. *кислий* → *кислити*, де синтетичне дієслово є носієм каузативної і інхоативної семантики (пор. укр. *Якщо продукт кисить, то цей присмак може через деякий час ще більше посилюватися* і *Гарний повар кисить воду за кілька годин до приготування їжі*). Таким чином, роль аналітичного дієслівного словотворення в системах мов, де типологічною домінантою є синтетизм, полягає, по-перше, в компенсації можливостей синтетичного словотворення, і, по-друге, в поповненні складу стилістично нейтральних і моносемантичних номінативних одиниць у зазначених мовах.

Отже, розглянувши відприкметникове словотворення дієслів у російській та українській мовах, можна дійти висновку про наявність у мовах, що досліджуються, двох активних засобів поповнення складу номінативних одиниць з каузативною та інхоативною семантикою. Такими засобами є синтетичне і аналітичне словотворення. У той час як синтетичне словотворення є основним засобом поповнення номінативних одиниць у мовах, де домінантним типом у мові є синтетизм, аналітичне словотворення відіграє компенсаційно-конкурентну роль у зазначених мовах. Перспективи дослідження вбачаємо в розширенні ілюстративного матеріалу дослідження, зокрема, через залучення мовних одиниць мов, де домінантним типом у мові є аналітизм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойченко Н. О. Стійкі дієслівні сполуки у публіцистичному тексті: типологічні ознаки та експресивний потенціал : автореф. дис. на

здобут. наук. ступеня канд. філол. наук : спец 10.02.01 «Українська мова» / Н. О. Бойченко; КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. – 18 с.

2. Газизова Р. Ф. Сложные слова и исходные словосочетания с глагольным компонентом в русском и сербохорватском языках / Р. Ф. Газизова. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1989. – 172 с.

3. Гошилик В. Б. До проблеми функціонування стійких дієслівно-іменних сполук у сучасній англійській мові / В. Б. Гошилик // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2007. – С. 305–307.

4. Гюббенет И. В. Аналитическая лексическая единица и ее однословные синонимы / И. В. Гюббенет // Проблемы аналитизма в лексике / [отв. ред. З. Н. Левит]. – Минск : МПІІІЯ, 1967. – С. 60–68.

5. Каліущенко В. Д. Відіменникові дієслова в німецькій і українській мовах / В. Д. Каліущенко // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія. – 2003. – № 4 (50). – С. 82–86.

6. Лапоногова Н. А. Глагольное аналитическое слово в современном русском языке / Н. А. Лапоногова // Проблемы аналитизма в лексике / [отв. ред. З. Н. Левит]. – Мн : МПІІІЯ, 1967. – С. 49–59.

7. Маслов Ю. С. Введение в языкознание / Ю. С. Маслов. – М. : АСАДЕМІА ; СПб : Филол. фак. СПбГУ, 2005. – 300 с.

8. Неделько А. В. О корреляции производных глаголов с глагольно-именными сочетаниями / А. В. Неделько // Вопросы словообразования и номинативной деривации. – Гродно : Изд-во ГГУ, 1982. – С. 72–79.

9. Савченко Е. Сопоставление словообразовательных гнезд глаголов деятельности в восточнославянских языках / Е. Савченко // Лінгвістичні студії. Вип. 16. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2008. – С. 229–232.

10. Серова С. А. Структурно-семантический анализ глаголов движения человека в пространстве (на материале английского и русского языков) / С. А. Серова // Сопоставительно-семантическое исследование германских и славянских языков / [отв. ред. Е. М. Кубарев]. – Куйбышев : ПИ, 1986. – С. 29–39.

11. Сильницкий Г. Г. Принципы корреляционного исследования глагольных систем / Г. Г. Сильницкий // Корреляционная типология глагольных систем индоевропейских и иноструктурных языков / [отв. ред. Г. Г. Сильницкий]. – Смоленськ : Изд-во СГУ, 1999. – С. 7–16.

12. Стародуб К. А. Репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні та критерії їх виокремлення / К. А. Стародуб // Лінгвістичні студії. Зб. наук. праць. Вип. 23. – Донецьк : Вид-во ДонНУ, 2011. – С. 88–92.

Стаття надійшла до редколегії 22.03.2012

Е. ГАЙДАРЖИЙ

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ГЛАГОЛЬНОЕ СЛОВООБРАЗОВАНИЕ КАК СРЕДСТВО ПОПОЛНЕНИЯ СОСТАВА НОМИНАТИВНЫХ ЕДИНИЦ

В работе обоснован перечень дифференциальных признаков, которые делают возможным отграничение аналитических дериватов от структурно подобных единиц, а также указаны особенности аналитического глагольного словообразования в русском и украинском языках.

Ключевые слова: аналитизм, аналитический дериват, словообразовательный тип.

K. GAIDARZHYYI

ANALYTIC VERBAL WORD-FORMATION AS ENLARGEMENT MEANS OF NOMINATION UNITS

The article is an attempt to set criteria for differentiating analytic derivative units from language units with the alike structure. Peculiarities of analytic deadjectival verbal word-formation are outline both in Russian and Ukrainian.

Keywords: analytism, analytic derivation unit, word-formation type.

УДК 811.81'23: 316.276

Ігор ДАВИДЕНКО

СПИВІДНЕСІНІСТЬ КОНЦЕПТІВ У КОНЦЕПТОСФЕРІ «ВНУТРІШНІЙ СВІТ ЛЮДИНИ»

У статті розглянуто особливості реалізації концептів 'душа', 'серце', 'розум', 'дух' як складових концептосфери „внутрішній світ людини”; виявлено ряд спільних та відмінних ознак аналізованих концептів у мовній картині світу українців.

Ключові слова: концепт, концептосфера, мовна картина світу, сакральна сфера, душа, серце, розум, дух.

На межі тисячоліть відбулася зміна наукових парадигм. На зміну системно-структурній парадигмі (структуралізму), де «мова інтерпретувалася як своєрідна суворо організована система, в якій кожне явище має свою цінність залежно від місця в цій системі, і де було проведено чіткі межі між мовною синхронією і діахронією, мовою і мисленням, звуком і фонемою, морфом і морфемою, словом і лексемою, значенням і смыслом» [2, с. 146] приходить антропоцентрична парадигма лінгвістики, яка досліджує мову не як систему, яка існує сама в собі і для себе, а розглядає її у зв'язку із людиною.

Антропоцентрична парадигма починає збагачуватися багатьма новими науковими напрямками. До них, зокрема, належить когнітивна лінгвістика (від англ. *cognition* – «знання, пізнання», «пізнавальна